

LOPEN KUNNAN PERHEPÄIVÄHOIDON VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Varhaiskasvatussuunnitelmatyön taustaa.....	2
2.	Perhepäivähoidon vahvuudet	3
3.	Perhepäivähoidon arvot	4
4.	Perhepäivähoitajan arvot ja vahvuudet	5
5.	Toiminta	6
6.	Lasten ajatuksia hyvästä perhepäivähoitajasta	6
7.	Lasten mielipuuhiä hoitopäivän aikana	7
8.	Leikki perhepäivähoidossa	8
9.	Toimintaa perhepäivähoidossa	10
10.	Tukea tarvitseva lapsi perhepäivähoidossa.....	14

Perhepäivähoito alkoi Lopella ensimmäisenä päivähoitomuotona vuonna 1974 yhden hoitajan voimin. Tällä hetkellä perhepäivähoitajia on koko kunnassa noin 20 ja lapsia 70. Yhdellä hoitajalla voi olla hoidossa neljä kokopäivälasta.

Perhepäivähoito tarjoaa pienimuotoisena hoitomuotona varteen otettavan vaihtoehdon myös nykypäivänä.

1. Varhaiskasvatussuunnitelmatyön taustaa

Perhepäivähoidon varhaiskasvatussuunnitelma perustuu valtakunnallisiin varhaiskasvatuksen linjauksiin sekä Lopen kunnan varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmaan. Tarve perhepäivähoidon oman suunnitelman tekemiselle nousi siitä, että perhepäivähoito on toiminnaltaan erilaista kuin muu kunnallinen päivähoito. Perhepäivähoidon suunnitelman tavoitteena on tehdä perhepäivähoito näkyväksi sekä yhtenäistää arjen käytäntöjä, arvoja ja tavoitteita. Suunnitelma toimii perhepäivähoitajan käsikirjana arjessa.

Varhaiskasvatussuunnitelmatyöryhmä koostuu kolmesta perhepäivähoitajasta ja päiväkodin johtajista. Työryhmän tavoitteena on tuoda esille perhepäivähoidon arkea valokuvien, lasten tarinoiden ja piirustusten avulla.

Kaikki perhepäivähoitajat, lapset ja lasten vanhemmat ovat osallistuneet varhaiskasvatussuunnitelman tekoon kyselyiden ja haastatteluiden muodossa. Näin olemme saaneet vanhempien ja lasten näkemyksen osaksi varhaiskasvatussuunnitelmaa.

2. Perhepäivähoidon vahvuudet

Varhaiskasvattajan näkemys vahvuuksista

- pieni ryhmä
- ryhmäytyminen pienessä ryhmässä helpompaa
- pieni ryhmä mahdollistaa lapsilähtöisen toiminnan

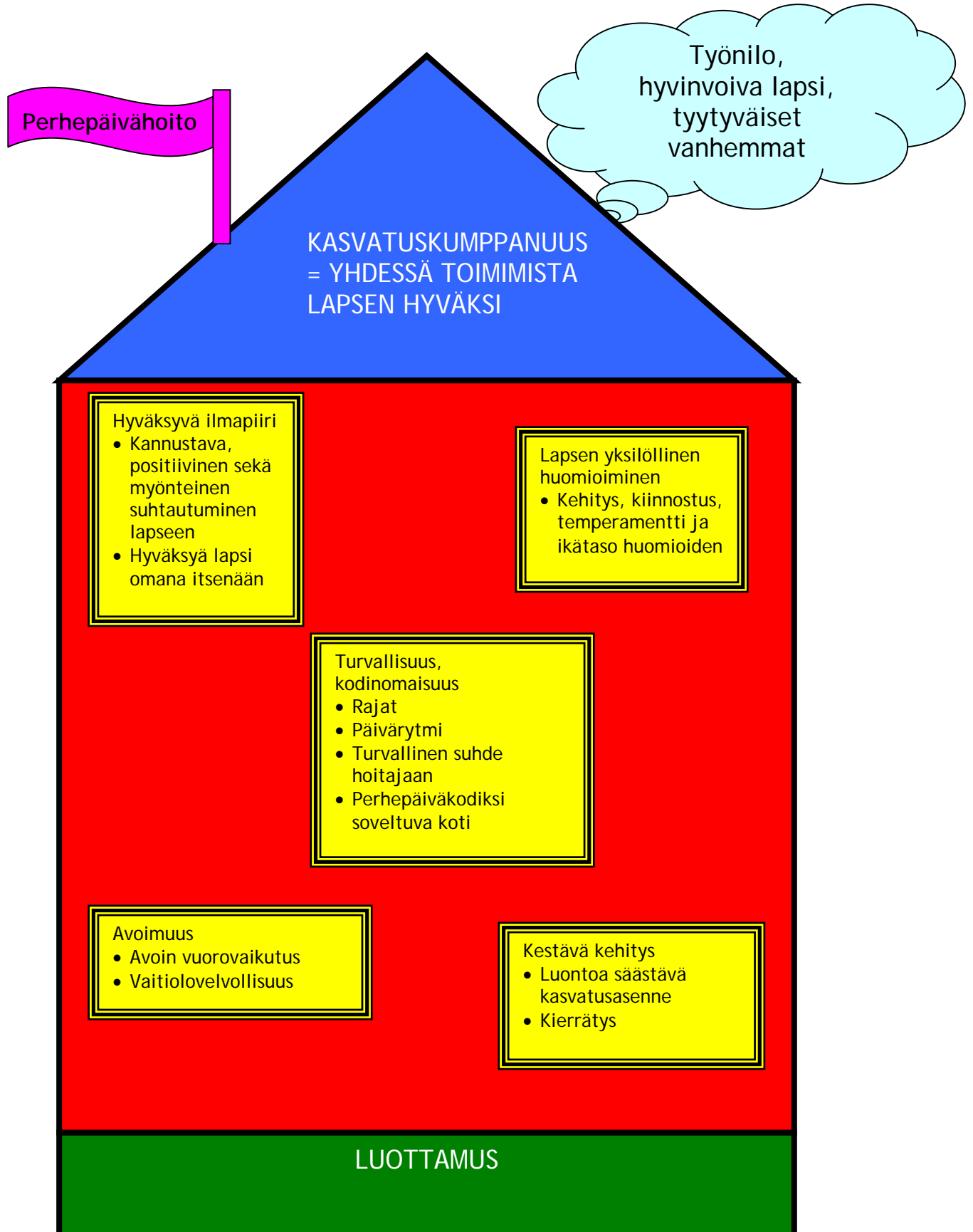
Keväällä 2009 tehtiin kysely perhepäivähoidossa olevien lasten vanhemmille.

Perhepäivähoidon vahvuutena pidettiin:

- pientä lapsiryhmää
- pysyvää hoitosuhdetta
- päivittäistä läheistä yhteistyötä vanhempien kanssa
- lapsen yksilöllistä huomioimista
- perushoitoa
- rauhallista ja kodinomaista ympäristöä
- kotiruokaa

3. Perhepäivähoidon arvot

4. Perhepäivähoitajan arvot ja vahvuudet

Hyväksyvä ilmapiiri

- olemme aidosti läsnä, kannustamme, kehumme, kuuntelemme

Lapsen yksilöllinen huomioiminen

- kunnioitamme lasta ja otamme hänet huomioon omana itsenään

Turvallisuus ja kodinomaisuus

- toimimme lasten kanssa kodissa, vaan ei kotona

Avoimuus

- kunnioitamme vanhempia, laadimme yhteiset pelisäännöt ja noudatamme niitä

Kestävä kehitys

- kasvattajan oma suhde luontoon; opetamme lapsia viihtymään luonnossa, tutkimaan ja havainnoimaan ympäristöä (mallioppiminen)
- arjen toiminnoissa kierrätämme
- hyödynnämme luontoa järkevästi

5. Toiminta

Perhepäivähoitajan koti ja kodin lähiympäristö tarjoavat lapselle turvallisuutta ja kodinomaisuutta. Arki lasten kanssa tarjoaa yhdessä koettavaa ja keskusteltavaa. Kun perhepäivähoitaja tuntee lapsensa hyvin ja tietää näiden mielenkiinnon kohteen, toiminnalle tarjoutuu monenlaisia vaihtoehtoja. Toiminta perustuu aikuisten ja lasten väliseen vuorovaikutukseen, yhteisesti jaettuihin kokemuksiin, ajatuksiin ja ongelmanratkaisuihin.

6. Lasten ajatuksia hyvästä perhepäivähoitajasta

Millainen on hyvä perhepäivähoitaja?

- sellainen, joka ymmärtää
- sellainen, joka käy ulkona
- sellainen, joka tekee nimiä piirustuksiin
- se, joka tekee todella hyviä ruokia

Mitä perhepäivähoitaja tekee?

7. Lasten mielipuuhiä hoitopäivän aikana

- askartelu
- inkkarimajalla leikkiminen
- keinuminen
- kotileikki
- käydä metsäretkillä
- käydä uimarannan puistossa

- legoilla rakentaminen
- leikkiä hiekkalaatikolla
- leikkiä kauppaleikkiä
- leikkiä metsästysleikkiä
- leikkiä palapeleillä, korteilla
- leikkiä Peppi-leikkiä
- leikkiä ralliautoilla
- lumiukon teko

- mustaa miestä
- no se, että saa leikkiä kaikkien kanssa
- olla piilosilla
- on kiva leipoa
- pelaaminen
- pulkkamäkeen meno

- sairaalaleikki
- siellä saa juosta ja tehdä leikkiruokaa
- tehdä kakkua
- tehdään kortteja
- Turtles-leikki
- työnnellä nukenvaunuja
- vauvanuken hoito
- voi leikkiä, leikkiä, leikkiä

8. Leikki perhepäivähoidossa

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan (Stakes 2005) leikki lapselle luontaisena tapana toimia edellyttää perhepäivähoitajan toiminnalta seuraavaa:

- leikin kehityksen ja merkityksen ymmärtämistä
- leikin säännöllistä havainnointia
- aikaa ja arvostusta
- leikin kehitysvaiheiden mukaisen epäsuoran ja suoran ohjaamisen tarjoamista
- leikkiympäristön tietoista luomista, ylläpitämistä ja uudistamista

Varhaiskasvattajan tärkeä tehtävä on ymmärtää leikin yhteys lapsen oppimiselle ja tasapainoiselle kehitykselle. Millaisia leikkejä lapsi valitsee ja kenen kanssa hän haluaa leikkiä: siihen vaikuttavat lapsen ikä, sukupuoli, temperamentti sekä kiinnostuksen kohteet. Yksilölliset erot ovat suuria.

Suurin osa yli 3-vuotiaista lapsista haluaa mieluiten leikkiä yhdessä toisten lasten kanssa. Ympäristö: tilat, välineet ja aika vaikuttavat siihen, millaisia leikkejä lapset voivat hoitopaikassa leikkiä.

Leikin suunnittelussa on tärkeintä:

- leikkiympäristön suunnittelu ja sopivien materiaalien tarjoaminen
- hoitajan ohjaus; miten aktiivisesti hän leikkii itse lasten kanssa ja osallistuu leikkiin tai auttaa lapsia tarjoamalla apuaan ja ideoita leikin järjestely- ja rakentamisvaiheessa.

Läsnäololla, tuella ja ohjauksella on suuri merkitys ja vaikutus siihen, miten leikki toimii ja näkyy perhepäivähoidossa olevien lasten arjessa.

Vuorovaikutuksessa aikuisen kanssa lapsi oppii leikkitaidot, jotka toimivat ”kivijalkana” oppimiselle.

Jokaisen lapsen kehitysvaihe näkyy lapsen leikissä. Pienen lapsen leikkitaidot ja leikki kehittyvät nopeasti. Leikissä harjoitellaan ja saadaan kokemuksia kaikkien aistien avulla. Lapsi on suuri tutkija. Ympäristö tarjoaa loputtomasti uusia oppimisen ja tutkimuksen haasteita. Leikkimällä lapsi pyrkii selvittämään ja ymmärtämään omia kokemuksiaan. Leikki muuttuu lapsen iän mukaisesti, leikkiin tulee sääntöjä ja sopimuksia. Samalla korostuu kavereitten merkitys ja leikkien suunnittelemisen yhdessä.

LEIKKIVÄ LAPSI TARVITSEE TOIMILLEEN
HOITAJAN TUEN JA YMMÄRRYKSEN SEKÄ
TUNTEEN SIITÄ, ETTÄ HOITAJA YMMÄRTÄÄ,
MIKÄ ON LEIKIN MERKITYS.

9. Toimintaa perhepäivähoitossa

Leipuri hommissa.

Tytöt tekevät piparimatoa.

Dinosaurusten paluu.

"Kevät keikkuen tulevi".

"Autolla ajetaan varo-varovasti" ...

Syksyn sienisatoa.

“Kun tuolla on kesä, niin noi kukat kukkii niin ihanasti ja sitten toi leppäkerttu lentää niin ihanasti, kun on aurinkoista.

Perhonen lentää iloissaan, kun sillä on noin ihanat siivet.

Ja siiks aurinko paistaaa kivasti, kun noi kukat kukkii. ei muuta.

Kato tuossa on vielä niiden vauvakukka (=keskellä oleva kukka)”.

Minkan tarinan muistiinkirjoitti 19.5.2009 Mirja

Miten dokumentoit lasten toimintaa?

Sadutus: Saduttaja tarvitsee kynän ja paperia. Hän aloittaa sadutuksen kehottamalla: “Kerro satu, kertomus tai tarina, juuri sellaisena kuin haluat. Minä kirjoitan sen ylös sana sanalta, niin kuin sinä sen kerrot. Kun satu on valmis, minä luen sen sinulle. Voit korjata sitä, mikäli haluat.

Kasvun kansio

Kasvun kansio on toimintamuoto, jota hoitaja voi työstää lapsiryhmässä. Tavoitteena on, että kasvun kansio on lapsen itsensä näköinen. Lapsen oma osuus kansion kokoamisessa on olennaista. Kansio voi sisältää lapsen omia juttuja ja satuja, piirroksia selityksineen, kuvauksia tapahtumista, lapsen lempilauluja, valokuvia lapsesta jne. Halutessaan vanhemmat voivat osallistua kansion kokoamiseen liittämällä siihen kuvauksia lapsestaan kotiympäristössä. Kasvun kansion kautta lapsen kehitys tulee näkyväksi. Kansion avulla myös lapsi pystyy itse seuraamaan omaa kasvuaan ja kehitystään. Kansio toimii oivallisenä lapsen tutustumisen välineenä hänen siirtyessään esimerkiksi perhepäivähoidosta päiväkotiin.

10. Tukea tarvitseva lapsi perhepäivähoidossa

Lapsi voi tarvita erityistä tukea fyysisen, sosiaalisen, tiedollisen, taidollisen, puheen tai tunne-elämän kehityksen eri vaiheissa. Lapsen tuen tarve arvioidaan vanhempien ja hoitajan havaintojen sekä yhteisen keskustelun pohjalta.

Meillä perhepäivähoidossa hoitajan ja perheen yhteistyökumppaneina toimivat lastenneuvola ja kiertävä erityislastentarhanopettaja. Lapselle voidaan tehdä oma erityisen tuen suunnitelma, johon kirjataan lapsen tuen tarve ja ne menetelmät, joilla arjessa tuetaan lapsen kehitystä.

Kiertävä erityislastentarhanopettaja vierailee tarvittaessa perhepäivähoitajien kodeissa ja osallistuu esim. yhteisiin lauluhetkiin, jolloin hän voi jutella hoitajien kanssa ja tukea heitä kasvatustyössään.

PERHEPÄIVÄHOIDON YHTEISTYÖTAHOJA

- vanhemmat
- toiset perhepäivähoitajat
- päiväkodit ja ryhmäperhepäiväkodit
- neuvola
- seurakunta
- kirjasto ja kirjastoauto
- koulut ym.

HYMY

Hymy on yllätys aurinkoinen,
hymy on tuokio kuutamoinen.

Hymy hyrisee hyvää mieltä,
hymy ei koskaan näytä kieltä.

Hymy voi vilkkua, hymy voi tuikkia
ei se voi ilkkua, pusikkoon puikkia.